

ความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี
Problems and Needs in Developing Learner-Centered Instruction in the 21st
Century among Teachers at Rajaprajanugroh 48 School, Chanthaburi
Province

อนรรักษ์ ไชยอรรถ¹, ผศ.ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ขัตติยาสุวรรณ²

Anurak Chaiyat¹, Asst. Prof. Dr. Saksit Khattiyasuwan²

สังกัดคณะศิลปศาสตร์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to the objective of this study is to investigate the problems in the 21st century among teachers a at Rajaprajanugroh 48 school, Chanthaburi Province. 2) needs for learning management development in the 21st century among teachers at Rajaprajanugroh 48 school, Chanthaburi Province. The population for the study consisted of 44 participants who were selected through purposive sampling, including school teachers. The research instrument used in this study was a 5-point Data were analyzed using descriptive statistics and standard deviation.

The study found that the problems in developing learning management in the 21st century for at Rajaprajanugroh 48 school, Chanthaburi Province were generally at a moderate level, both in overall and specific areas. The average values ranked from highest to lowest were: media usage, measurement and evaluation, learning management, and teachers. As for the needs in developing learning management in the 21st century for teachers at Rajaprajanugroh 48 school, Chanthaburi Province, the overall and specific areas, namely teachers, learning management, media usage, and measurement and evaluation, had high levels of demand.

Keywords: Needs, Development, Learner-Centered Learning Management and 21st Century

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี 2) ศึกษาความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี จำนวน 44 คน โดยเป็นการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใช้สื่อ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านครูผู้สอน ตามลำดับ ส่วนความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อ และด้านการวัดและประเมินผล มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ความสำคัญ: ความต้องการ, การพัฒนา, การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ ศตวรรษที่ 21

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นช่วงเวลาที่ทำนายความสามารถของมนุษยชาติเพราะเป็นยุคที่โลกต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และข้อมูลข่าวสารทุกอย่างก็ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงรอบตัวเราอีกต่อไป แค่เพียงคลิกที่ปลายนิ้ว เราก็สามารถก้าวข้ามพรมแดนไปได้ทุกซอกทุกมุมโลก ซึ่งแวดวงทางการศึกษาทั่วโลกต่างก้าวพ้นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ครูเป็นศูนย์กลาง โดยจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ มาเป็นการเรียนรู้ในแบบกระบวนทัศน์ใหม่ เรียกได้ว่า เป็นการจัดการศึกษายุคฐานแห่งเทคโนโลยี หรือ Technology Based Paradigm ในขณะที่ประเทศไทยได้เล็งเห็นความสำคัญและมุมมองของการเตรียมเด็กไทยสู่ศตวรรษที่ 21 (ธัญชนก แสงใส. 2558: 23) จะเห็นได้ว่าในศตวรรษที่ 21 โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันสืบเนื่องมาจากการใช้ เทคโนโลยี เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่ง ศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการ จัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว (วิโรจน์ สารรัตน์. 2556: 12)

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมใน

การเรียนรู้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจความสามารถและความถนัดเน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอน หลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธีซึ่งการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะ ดังนี้ 1) ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ บทบาทของครูผู้สอน คือ ผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ของผู้เรียน 2) เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ 3) การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์จากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ทำงานร่วมกันกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ 4) สัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน การมีสัมพันธภาพในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงามการพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงานและการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล 5) ผู้สอนคือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ ในการจัดการเรียนการสอน 6) ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม 7) การศึกษาคือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านพร้อมกันไป การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นจุดเริ่มของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน เช่น คุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน (ดิเรก วรรณเคียร. 2559: 24) และอีก 2 แนวคิดในการจัดการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 คือ สอนน้อยลง ทำให้เรียนรู้ได้มากขึ้น (Teach Less, Learn More) หมายถึง ครูใช้วิธีสอนแบบบรรยายหรือครูคอยบอกเล่าให้น้อยลง แต่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น ส่วนอีกแนวคิดคือ การเรียนรู้โดยตรง (Active learning) โดยมุ่งจัดการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด โดยผ่านการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ลงมือปฏิบัติ คิด แก้ปัญหา ริเริ่มสร้างสรรค์ทำงานเป็นกลุ่ม สรุปเป็นความรู้และสามารถนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2550: 56) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการกลุ่ม และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอน หลากหลายแหล่งความรู้ พัฒนาปัญญาได้อย่างหลากหลาย รวมทั้งเน้นการใช้วิธีการวัดผลตามสภาพจริงได้อย่างหลากหลาย นอกจากนี้ ประเวศ วะสี (2553: 25) ได้กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนก่อเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ กระตือรือร้น รักการอ่านและแสวงหาความรู้ได้อย่างถูกต้อง ช่วยปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพึ่งพาตนเอง การใฝ่รู้อยู่เสมอ การเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความเสมอภาค และ

ประชาธิปไตย ตลอดจนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สูงขึ้นและเรียนรู้ด้วยความสุข สนุกและชวนให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้และสมรรถนะเพื่อให้เป็นผู้ที่สามารถขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545) การพัฒนาครูจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ส่งเสริมให้ครูก้าวหน้าในวิชาชีพ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและช่วยให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามไปด้วย ครูต้องได้รับการพัฒนาเพราะจะเป็นกระบวนการที่เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะของบุคลากรในองค์กรส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และช่วยให้ครูสามารถนำศักยภาพที่มีมาใช้ในการเกิดประโยชน์ต่อองค์กรมากที่สุด และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ตลอดจนทัศนคติของครูเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ มีความพร้อมสำหรับรองรับการเปลี่ยนแปลงขององค์กรได้ (จอมพงศ์ มงคลวนิช. 2555: 25) และจากการศึกษาปัญหาในการพัฒนาครูจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สคบศ.) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) พบว่าที่ผ่านมาหน่วยงานต่าง ๆ ยังขาดเอกภาพและทิศทางในการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องขาดระบบและกลไกสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ขาดการวางแผนที่เป็นระบบ ขาดการต่อเนื่องในการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาครูยังไม่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาด้านตนเองของครู ครูไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนตามแนวปฏิรูปได้ (ดิเรกพรลีมา. 2554: 34)

จากภูมิหลังของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำปัญหาที่ค้นพบรวมถึงแนวทางแก้ไขที่ได้รับทราบนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในทางปฏิบัติและในระดับนโยบายเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องตามความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพปัญหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี โดยสังเคราะห์ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของนักการศึกษาหลายท่าน ได้แก่ สุมาลี ชัยเจริญ (2558: 1) เกษมศักดิ์ พ้องลา (2559: 38) วัฒนะ แถมวัฒนะ (2560: 63) ทิศนา ขัมมณี (2561: 22) และ บุญเลี้ยง

ทุมทอง (2561: 272-274) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อ และด้านการวัดและประเมินผล

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี จำนวน 44 คน (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2566)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี จำนวน 44 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยใช้เวลาในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ปีการศึกษา 2567

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอน หลากหลายแหล่งความรู้สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี ซึ่งการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะ (ดิเรก วรรณเคียร. 2556 : 1-2) ดังนี้

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ บทบาทของผู้สอน คือ ผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) ของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียนหรือเข้าไปมี ส่วนร่วมในการเลือกและจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้ารับผิดชอบการเรียนรู้ตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ ด้วยตนเอง
2. เนื้อหาวิชามีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วย ได้แก่ เนื้อหาวิชาประสบการณ์เดิม และความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่สอน (เนื้อหา) และวิธีที่ใช้สอน (เทคนิคการสอน)
3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ทำงานร่วมกันกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ ประเด็นที่ท้าทายและความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นรวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขาเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน การมีสัมพันธภาพในกลุ่มจะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงานและการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ผู้สอนคือผู้อำนวยความสะดวกและเป็นแหล่งความรู้ ในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนเป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียนและสามารถค้นคว้าหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับ ผู้เรียน สิ่งที่สำคัญที่สุดคือความเต็มใจของผู้สอนที่จะช่วยเหลือโดยไม่มีเงื่อนไข ผู้สอนจะให้ ทุกอย่างแก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติ และการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะรับหรือไม่รับการให้นั้นก็ได้อีก

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแงุ่มุมที่แตกต่างจากเดิม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแงุ่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเอง และควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นในสิ่งที่อยากเป็นมีวุฒิภาวะสูงมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมร่วมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7. การศึกษา คือการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านพร้อมกันไปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นจุดเริ่มของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้านเช่น คุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ต้องยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางหลักสูตรและการประเมินผลมีความครอบคลุม และที่สำคัญต้องคำนึงถึงบริบทที่เป็นจริงนักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการประเมินผลตั้งแต่ต้นจนจบ มีการสร้างบรรยากาศความปลอดภัยให้กับนักเรียนไม่เฉพาะในความร่วมมือ แต่หมายถึงการอภิปราย และการสะท้อนผลการประเมินด้วยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบยึดโครงงานเป็นฐานแบบร่วมมือ รวมทั้งใช้ เครื่องมือและเทคโนโลยีเพื่อให้ บรรลุต่อการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง และจะต้องใช้ หลากหลายสไตล์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันตามความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ยังคงมีเรื่องการประเมิน (Assessment) ด้วยแต่ต้อง เป็นการประเมินที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ที่ชัดเจน มีความโปร่งใส (Transparency) นักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป็นต้นไป

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นักคิดกลุ่มมานุษยนิยม (Humanism) ผู้ให้ความสำคัญ ต่อความเป็นมนุษย์และมองมนุษย์ว่า มีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีความต้องการและมีแรงจูงใจภายในที่จะพัฒนาศักยภาพของตน หากบุคคลมีอิสรภาพและเสรีภาพ มนุษย์ จะพยายามพัฒนา ตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ดี หากอยู่ในสภาวะที่ผ่อนคลายและเป็นอิสระ ฉะนั้น จึงควรจัดบรรยากาศที่ผ่อนคลาย เอื้อต่อการเรียนรู้ และเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้จะเน้นที่กระบวนการเป็นสำคัญ จึงควรจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้อบอุ่น ปลอดภัย โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ หน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียน และควรสอนแบบชี้แนะโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้นำทางในการเรียนรู้ของตน และคอยช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนอย่างสะดวกจนบรรลุผล (Carl Rogers: 1962: 14)

ลักษณะสำคัญของการประเมินผลตามสภาพจริงไว้ว่า 1) เป็นการประเมินผลจากสภาพจริง กระทำได้ตลอดเวลาในทุกสถานการณ์ที่ บ้านโรงเรียนและชุมชน สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ โดยใช้การตัดสินใจของมนุษย์ในการให้คะแนน 2) กำหนดปัญหาหรืองานแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างคำตอบเอง กล่าวคือให้ผู้เรียนตอบด้วยการแสดง สร้างสรรค์ ผลิตหรือทำงาน 3) ไม่เน้นการประเมินผลเฉพาะทักษะพื้นฐานแต่ให้ผู้เรียนผลิต สร้าง หรือทำ

บาง สิ่งที่เน้นทักษะการคิดที่ซับซ้อน การพิจารณาไตร่ตรองการทำงานและการแก้ปัญหา 4) เน้นสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน เน้นการ แก้ปัญหาที่สะท้อนถึงชีวิตจริง 5) ใช้ข้อมูลอย่างหลากหลายเพื่อการประเมิน นั่นคือความพยายามที่จะรู้จัก ผู้เรียนในทุกแง่มุม ข้อมูลจึงต้องได้มาจากหลาย ๆ ทาง ซึ่งหมายถึงเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลต้องมี หลากหลายประการด้วย 6) เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และผู้ปกครอง 7) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะประเมินเขาตรงไหน เรื่องอะไร ทำให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผน (กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. 2560: 75)

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการประเมินผล ตามสภาพจริงนั้นเป็นการประเมินผลการเรียนรู้รอบด้านของผู้เรียน เพื่อประเมินให้ได้ครบ ทุก ความสามารถของผู้เรียนอันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน เหมาะสมสอดคล้องกับตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ เปิด โอกาสให้ผู้เรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดผลประเมินผล ผู้เรียนการประเมินผลตามสภาพจริง ต้องอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนา การประเมินต้องเป็นการประเมินเพื่อความก้าวหน้า โดยใช้วิธีการ อย่างหลากหลาย เช่น กระบวนการสังเกต บันทึก หรือตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องงานของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนของครู

จากการทบทวนทฤษฎีแนวความคิด การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถที่หลากหลาย ทั้งในด้านความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยี การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดความรู้ แต่คือการเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยการออกแบบการเรียนรู้ควรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเนื้อหาและบริบทชีวิตจริง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบาย ส่งเสริมการพัฒนาครู และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่ ขณะที่ครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ (Need) หมายถึงช่องว่างระหว่างสิ่งที่มียู่กับสิ่งที่ควรเป็น เป็นพื้นฐานสำคัญของการวางแผนพัฒนา โดยเฉพาะในการพัฒนาทักษะครู ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ และการประเมินความต้องการจำเป็นของ Witkin & Altschuld ต่างชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการรับรู้และวิเคราะห์ความต้องการอย่างเป็นระบบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-Centered Learning) เป็นแนวทางที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีอิสระในการคิดและลงมือปฏิบัติ โดยเน้นการสร้างความรู้จากประสบการณ์ตรง ความสำคัญของแนวทางนี้อยู่ที่การส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับความสนใจของแต่ละบุคคล ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันสนับสนุนการออกแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ยึดผู้เรียนเป็นหลัก และมุ่งเน้นผลลัพธ์เชิงคุณภาพ องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การจัดการกิจกรรมที่เชื่อมโยงชีวิตจริง การส่งเสริมการคิดขั้นสูง การใช้เทคโนโลยี และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและส่งเสริมแรงจูงใจภายใน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนราชประชาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี จำนวน 44 คน (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2566)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี โดยเป็นการสุ่มแบบเจาะจง ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 44 คน 2) การศึกษาในภาคสนาม (Field Study)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อ และด้านการวัดและประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอลงชื่อจากสถาบันรัชต์ภาคย์ เพื่อแจ้งขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยังผู้บริหารโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามพร้อมกับแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง
3. ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วมีความสมบูรณ์ จำนวน 44 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาจัดระบบข้อมูลลงรหัส จำนวน 44 ฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน คำนวณหาค่าทางสถิติ โดยใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครู โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้านทั้ง 5 ด้าน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด. 2560: 121)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับสภาพปัญหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับสภาพปัญหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน

Table 1 mean and standard deviation of the level of problems in developing learner-centered instruction in the 21st century of teachers at Rajapranugroh 48 School, Chanthaburi Province, both overall and by aspect.

สภาพปัญหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 (Problems in Developing Learner-Centered Learning Management in the 21st Century)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา (Level of Problems)
ด้านครูผู้สอน (Teachers)	3.06	0.30	ปานกลาง (Moderate)
ด้านการจัดการเรียนรู้ (Learning Management)	3.11	0.42	ปานกลาง (Moderate)
ด้านการใช้สื่อ (Media Utilization)	3.22	0.28	ปานกลาง (Moderate)
ด้านการวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation)	3.13	0.30	ปานกลาง (Moderate)
รวม (total)	3.13	0.25	ปานกลาง (Moderate)

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี พบว่า โดยรวมมีระดับสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$, S.D.=0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพปัญหามากที่สุด คือ ด้านการใช้สื่อ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$, S.D.=0.28) รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผล มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.13$, S.D.=0.30) ส่วนด้านที่มีสภาพปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านครูผู้สอน มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.06$, S.D.=0.30)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน

Table 2 Mean and standard deviation of the level of demand for the development of learner-centered teaching and learning in the 21st century among teachers at Rajapranugroh 48 School, Chanthaburi Province, overall and by each aspect

ความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 (need for developing learner-centered learning management in the 21 st century is high)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ (Level of Need)
ด้านครูผู้สอน (Teachers)	4.28	0.22	มาก (High)
ด้านการจัดการเรียนรู้ (Learning Management)	4.26	0.24	มาก (High)
ด้านการใช้สื่อ (Media Utilization)	4.22	0.28	มาก (High)
ด้านการวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation)	4.21	0.27	มาก (High)
รวม (total)	4.24	0.20	มาก (High)

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี พบว่า โดยรวมมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.24, S.D.=0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านครูผู้สอน มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.28, S.D.=0.22) รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.26, S.D.=0.24) ส่วนด้านที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือ ด้านการวัดและประเมินผล มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.21, S.D.=0.27)

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี พบว่า ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประอบ ศรีตระกูล (2559: 56) ได้ศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา วิเชียรดี (2559: 45) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในด้านการบริหารจัดการการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัจน์ ศรีสวัสดิ์ (2556: 22) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านการวางแผนการสอน ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ครูเห็นว่าปัญหา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนใน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการใช้สื่อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้สื่อเทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้าและการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีเพื่อให้บรรลุต่อการพัฒนา

ทักษะการคิดขั้นสูงและคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้ที่เป็นสื่อกลาง หรือเป็นเครื่องมือช่วยครูที่ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุประสงค์ที่วางไว้ ปัจจุบันมีสื่อต่าง ๆ มากมาย ซึ่งผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำในการแสวงหาสื่อต่าง ๆ นั้นได้ ดังที่ เอกกรินทร์ สัมหาศาล (2558: 104 – 105) ได้กล่าวถึงบทบาทครูหรือตัวบ่งชี้ การสอนของครูในการจัดการเรียน การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลูก ฝังใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ครูเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียน อย่างทั่วถึง ครูใช้สื่อการสอน เพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้ของผู้เรียน ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้กับชีวิตจริงของผู้เรียน ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัย ของ ดวง สุวรรณเกิดผล (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ปัญหาการบริหารวิชาการ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ด้านการ พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านครูผู้สอน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูมีความรู้ในด้านวิชาการและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในห้องเรียนได้ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นไปได้ว่า ครูส่วนใหญ่มีภาระงานในการสอนหลายวิชา และมีชั่วโมงสอนมาก จึงอาจทำให้ครูไม่มีเวลาในการ คิดวิเคราะห์ และนำความรู้ทางวิชาการมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้ครอบคลุม ทุกวิชา โดยทำได้เพียงบาง วิชาที่ตนเองถนัด จึงทำให้มีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธนันท์ รชตะไพโรจน์ (2549: 45) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้ตอบ แบบสอบถามมีความคิดเห็นพบว่า ครูยังขาดความตระหนักและกระตือรือร้นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษ ที่ 21 เนื่องมาจากขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการแนวคิดรวมถึง การออกแบบหลักสูตร วิธีการสอน และวิธีการวัดผลตามแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังขาดแรงจูงใจให้ครูเปลี่ยนรูปแบบการสอน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อ และด้านการวัดและประเมินผล มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าครูสถานศึกษาเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ เพราะ เป็นกระบวนการที่สำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะ ที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม นั่นคือ การคิดวิเคราะห์เป็น รู้จักการแก้ไขปัญหา และมีความคิด สร้างสรรค์ ทักษะชีวิตและอาชีพ โดยเน้นการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ มีทักษะทางสังคม และเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี กล่าวคือ ความสามารถในการ ใช้สื่อหรือเทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูลรวมทั้งการผลิตสื่อ หรือเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับ สมหมาย อำ ดอนกลอย (2556: 2) กล่าวว่า กรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง เนื่องด้วยเป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับ ผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระ วิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่ง ประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ที่จะ ช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานและการ

ประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนในศตวรรษที่ 21 และเป็นไปในทางเดียวกับ ดิเรก วรรณเคียร (2559 : 1-2) กล่าวว่า แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ แนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยใช้กระบวนการ ทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัด เน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอน หลากหลายแหล่งความรู้ สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย คือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี ผลการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปรานี จินตวร (2558: 25) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ มีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกอบ ศรีตระกูล (2559: 56) ได้ศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตูล ธีรจัญญ (2558: 43) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ในด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ความต้องการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

สรุปผล

สรุปผลการวิจัยในภาพรวม พบว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใช้สื่อ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านครูผู้สอน ตามลำดับ ส่วนความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จังหวัดจันทบุรี พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อ และด้านการวัดและประเมินผล มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ด้านครูผู้สอน สถานศึกษาควรส่งเสริมการอบรม สัมมนา หรือกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้ครูสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการเข้ากับการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ) และการเรียนรู้เชิง ครุมีโอกาสมากขึ้นน้อยเพียงใดในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่สอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และสามารถนำไปปรับใช้กับบริบทของตนเองได้จริง

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อการสอนที่เหมาะสม เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน และเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ครูสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นหรือสื่อการสอนที่เหมาะสมเพียงใด และได้รับการสนับสนุนจากสถานศึกษาในด้านทรัพยากรและงบประมาณอย่างไร

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้บริหารและครูโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาศตวรรษที่ 21 มาให้ความรู้เรื่องการออกแบบแผนการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์ทางการเรียนรู้ การใช้เครื่องมือวัดผล และการประเมินผลที่เน้นความสามารถของผู้เรียน รวมทั้งควรเพิ่มคำถามปลายเปิดและกิจกรรมวัดผลที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการสังเคราะห์ความรู้ รูปแบบการวัดและประเมินผลในปัจจุบันตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

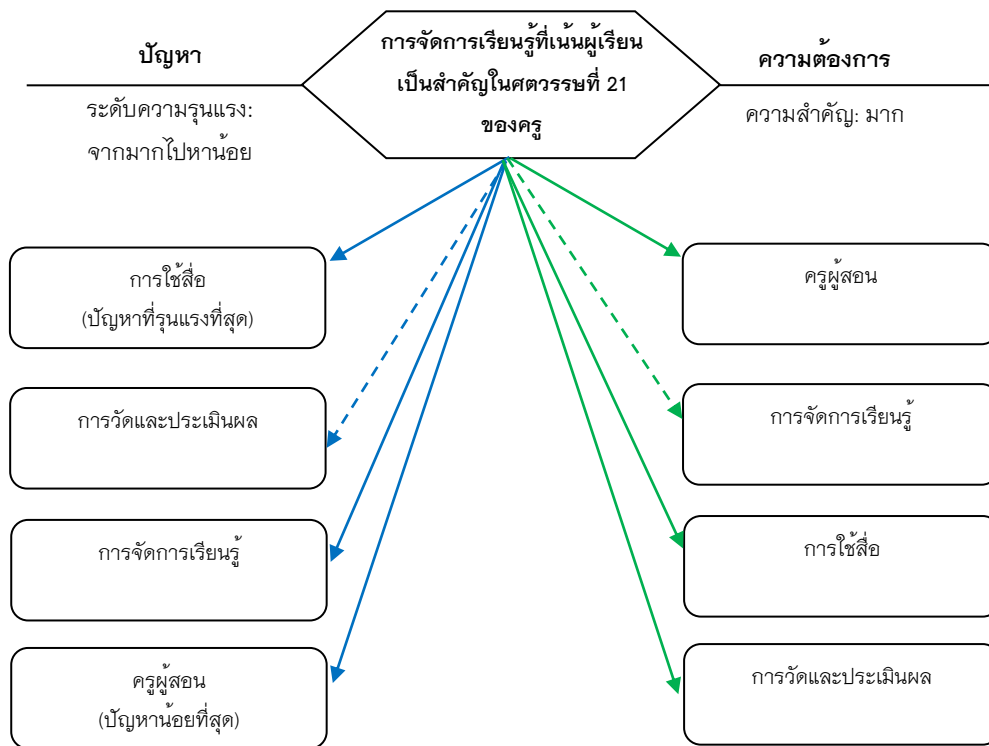
2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี

2.3 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21

องค์ความรู้ใหม่

ปัญหาที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้สำหรับครูโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 48 จันทบุรี คือ ปัญหาด้านการใช้สื่อ และ การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นปัญหาในระดับปานกลาง แต่ครูมีความต้องการในการพัฒนาย่างมากที่สุดใน ด้านครูผู้สอน และ ด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าถึงแม้จะเผชิญกับปัญหาด้านเครื่องมือ (สื่อและการประเมิน) แต่ครูมีความตระหนักและต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองและกระบวนการสอนเป็นอันดับแรก ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ภาพโครงสร้างแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล

References

- ติเรก วรณเคียร. (2559). แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. 25 (สิงหาคม). สืบค้นวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2567 จาก <http://regis.dusit.ac.th/21.pdf>
- ตุล เชื้อจำรูญ. (2555). สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประกอบ ศรีตระกูล. (2550). สภาพและความต้องการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูอาชีวศึกษา จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. (2550). การประเมินตามสภาพจริง. นนทบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2.
- เกษมศักดิ์ ช้องลา. (2556). การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนกุดบงพิทยาคาร อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิศนา แคมณี. (2554). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธัญชนก แสงใส. (2558). แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาล 3 ศรีทรายมูล. ปรินญาครุศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- บุญเลี้ยง ทูมทอง. (2556). ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : เอส.พรินต์ไทยแพคตอรี่.
- ประเวศ วะสี. (2553). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : ครุสภาลาดพร้าว.
- พัทธนันท์ รชตะไพโรจน์. (2549). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง
จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น.
- พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2550). ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มลลิกา วิเชียรดี. (2556). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนะ แดงวัฒนะ. (2553). การพัฒนาระบบพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่ต่อเนื่องการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : ทิพย์
วิสุทธิ.
- สมหมาย อัดอนกลอย. (2556). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพิบูลสงคราม. 7 (1 มกราคม – มิถุนายน) : 1– 7.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2551). ระบบและการจัดระบบ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุวัจน์ ศรีสวัสดิ์. (2556). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียน เป็นสำคัญของ
ครูในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2551). กระบวนการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : บุ๊ค พอยท์.